

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/29/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820010618
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Javorková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3820010618.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Javorkovej a sudcov JUDr. Ondreja Samaša a JUDr. Mariána Dunčka na verejnom zasadnutí konanom dňa 08. júna 2021 prejednal odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry Prievidza v trestnej veci obžalovaného

O. Z.,

nar. XX.XX.XXXX v X., trvale bytom L., R. ulica č. XXXX/XX, na verejnom zasadnutí prítomného,

ktoré podal proti rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/104/2020 zo dňa 22.02.2021 a takto jednohlasne

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušuje sa v napadnutom rozsudku celý výrok o uloženom treste.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný O. Z. pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa odsudzuje podľa § 199 ods. 2 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. l), 37 písm. h), 38 ods. 2, 39 ods. 2 písm. a) a 41 ods. 1 Tr. zák. a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam k úhrnnému trestu odňatia slobody na 2 (dva) roky.

Podľa §§ 49 ods. 1 písm. a) a 51 ods. 1 Tr. zák. sa obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odkladá za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. sa obžalovanej ustanovuje skúšobná doba na 2 (dva) roky.

Podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zák. sa obžalovanému ukladá obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok v skúšobnej dobe.

Výroky o vine a o ochrannom opatrení v rozsudku súdu prvého stupňa zostávajú týmto zrušením nedotknuté.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný O. Z. uznaný vinným z pokračovacieho prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. a zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák., pretože dňa 17.09.2020 v čase okolo 24.00 hod.,

v byte na ulici R. XXXX /XX v L. svojej manželke - poškodenej X. Z., bytom R. XXXX/XX, L., potom ako jej priložil kuchynský nôž s čepeľou o veľkosti 10 až 12 cm ku krku, povedal: „teraz frajer, pichnem ťa nožom aj malého (čím mal na mysli ich spoločného syna mal. L. Z.), nemám čo stratíť, je mi to jedno, ja si to odsedím“, pričom nôž držal poškodenej pri krku cca 10 minút, následne poškodenej nôž nasmeroval k bruchu a povedal, že, keď sa pohne, tak sa pichne, potom hodil nôž do drezu, načo poškodená išla do detskej izby, obžalovaný prišiel za ňou, hodil ju na posteľ, chytil ju pod krk a svoju päšť jej priložil k lícu, načo sa zobudil mal. L. Z., ktorý obžalovanému povedal aby prestal, čo aj urobil, následne poškodenú zavolať do obývačky, kam ona zo strachu radšej išla, tam sa na poškodenú obžalovaný vrhol a povedal jej, že je stále jeho žena a on chce sex, pričom jednou rukou chytil poškodenú za ruky a druhou jej odsunul nohavičky a začal ju chytať prstami za vagínu, čo trvalo cca 2 minúty, pričom sa poškodená snažila od obžalovaného dostať, šklbala sa, ale nemohla sa dostať zo zovretia obžalovaného, až kým mal. L. Z. nezakričal na obžalovaného, aby poškodenú nechal a následne dňa 23.09.2020 v čase okolo 18:00 hod. v byte na ulici R. XXXX/XX, XXX XX L. obžalovaný počas slovného konfliktu povedal poškodenej X. Z. že „skape“ a dňa 25.09.2020 v čase okolo 06:00 hod. v byte na ulici R. XXXX/XX, XXX XX L. potom, ako mu poškodená nechcela dať mobilný telefón s heslom na prístup, jej povedal, že „uvidí, čo sa stane“, pričom slová a konanie obžalovaného u poškodenej vzbudili dôvodnú obavu o jej život a zdravie.

Bol za to odsúdený podľa §§ 199 ods. 2, 41 ods. 2, 51 ods. 1, 38 ods. 3, 36 písm. l), n), 37 písm. h) a 39 ods. 2 písm. a) Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody na 3 roky s probačným dohľadom, výkon ktorého mu bol podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 4 roky. Podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zák. mu bolo uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok. Podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. mu bola uložená povinnosť spočívajúca v zákaze priblíženia sa na vzdialenosť menšiu ako päť metrov k poškodenej X. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., R. ulica XXXX/XX, s výnimkou nevyhnutnej účasti na úkonoch pred orgánmi štátnej správy, polície, prokuratúry a súdov. L. § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. mu bolo uložené aj ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prokurátor odvolanie proti výroku o treste v neprospech obžalovaného, ktoré zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po vyhlásení rozsudku. V jeho písomných dôvodoch poukázal na to, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o treste nesprávne vyhodnotil osobu obžalovaného, ktorý bol doposiaľ štyrikrát súdne trestaný pre násilné trestné činy. Hoci sa na tieto odsúdenia vzťahuje právna fikcia, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený, treba podotknúť skutočnosť, že boli spáchané trestné činy a táto skutočnosť zostáva touto fikciou nedotknutá. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že je možné prihliadnuť aj na takéto zahladené odsúdenia v tom smere, že je možné vyvodzovať, že páchatel má sklony páchať trestnú činnosť a má negatívny, resp. ľahostajný vzťah k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom. Poukázal taktiež na závery znaleckého psychiatrického posudku na obžalovaného, z ktorých vyplýva, že bola u neho zistená znížená schopnosť fungovať v zmysluplných interpersonálnych rolách, iritabilita, tendencia k impulzivite, pričom nedokáže vždy kontrolovať svoje správanie a až dodatočne dokáže zhodnotiť situáciu. K okolnostiam prípadu uviedol, že spolužitie obžalovaného s poškodenou bolo po dlhší čas narušené, čo pravdepodobne pramenilo do jeho frustrácie. Nejednalo sa u neho o jeho jednorazový exces v správaní, pričom pri skutku použil aj zbraň. Nemožno preto predpokladať, že obžalovaný sa skutočne len domnieval, že odpor poškodenej bol len predstieraný. Napokon poškodená sa bránila aj krikom, ktorý počul aj ich maloletý syn, a žiadala, aby ju obžalovaný nechal na pokoji, pretože s ním nechce nič mať. Z týchto dôvodov je účel trestu u obžalovaného možné dosiahnuť len uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody. Navrhol preto napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. zrušiť vo výroku o treste s tým, aby odvolací súd sám rozhodol rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. a uložil obžalovanému podľa §§ 199 ods. 2, 36 písm. l), n), 37 písm. h), 38 ods. 3 a 39 ods. 2 písm. a) Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody v dolnej polovici mimoriadne zníženej trestnej sadzby so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

K odvolaniu prokurátora sa písomne vyjadril aj obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu. Uviedol, že trest uložený súdom prvého stupňa považuje za zákonný. Poukázal tiež na to, že vykonané dokazovanie svedčí o tom, že jeho maloletý syn vypovedal na polícii ako svedok tak, ako mu to nakázala poškodená. Zdôraznil, že v prípade zločinu znásilnenia išlo o neukončený pokus spáchania tohto trestného činu, lebo od svojho konania upustil. Poukázal tiež na rozpory vo výpovediach poškodenej ohľadom tohto trestného činu. Ako dôležitá sa mu javí aj pohnútka, ktorá ho viedla k spáchaniu pokusu tohto zločinu.

Uviedol, že v posledných mesiacoch pred jeho spáchaním bol v psychickej nepohode, trápil sa kvôli rozpadajúcemu vzťahu pre podozrenie, že poškodená udržiava mimomanželský pomer, čo ostatne vyplynulo aj zo záverov znalca. Navrhol preto, aby odvolací súd odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach zotrvali prítomné procesné strany na svojich písomných návrhoch. Prítomný prokurátor krajskej prokuratúry navrhol napadnutý rozsudok zrušiť aj z dôvodu podľa § 321 ods. 2 Tr. por. Obžalovaný uviedol, že súdne konania o starostlivosti o maloletého syna a rozvodové konanie s poškodenou momentálne nie sú skončené, pričom sa čaká na rozhodnutie v tejto veci. Maloletého syna majú s poškodenou aktuálne v skúšobnej striedavej starostlivosti, ktorá funguje.

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku (o treste), ako aj správnosť postupu konania, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie prokurátora síce nie je dôvodné, avšak v záujme uloženia primeraného trestu je potrebné z podnetu odvolania prokurátora, hoci podaného v neprospech obžalovaného, rozhodnúť v prospech obžalovaného.

Pokiaľ ide o procesný postup súdu prvého stupňa, v tomto smere nebola v odvolaní vytykaná žiadna chyba a odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Výrok o vine urobil súd prvého stupňa po tom, čo postupom podľa § 257 Tr. por. prijal vyhlásenie obžalovaného o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe.

Podstata odvolania prokurátora spočívala v tom, že súd prvého stupňa obžalovanému uložil neprimerane mierny trest v rozpore s účelom trestu podľa § 34 ods. 1 Tr. zák.

Odvolací súd v prvom rade vyslovuje pochybnosti o tom, či úplne všetky skutkové zistenia uvedené vo výrokovvej časti rozsudku súdu prvého stupňa boli zákonne a odôvodnene (§ 317 ods. 1 Tr. por.) právne kvalifikované ako zločin znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. Tu má odvolací súd na mysli predovšetkým „zmenenú“ výpoveď poškodenej z prípravného konania zo dňa 27.11.2020, v ktorej konanie obžalovaného „zľahčovala“. Poškodená uviedla, že pri prvých výpovediach bola rozrušená, nahnevaná na obžalovaného, ktorý sa ju vtedy v obývačke snažil primäť k pohlavnému styku. V predchádzajúcom období sa aj kvôli ich narušeným vzťahom situácia vyvinula tak, že obžalovanému naoko robila drahoty, ale k pohlavnému styku potom dobrovoľne došlo.

Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že v prejednávanej veci sa obžalovaný dopustil síce dvoch trestných činov, ale jedným skutkom, a preto kvalifikačný znak „spáchanie činu na chránenej osobe“ (tej istej blízkej osobe) mal byť zohľadnený len pri najprisnejšom trestnom čine, t.j. pri zločine znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 199 Tr. zák.

Vyššie uvedené skutočnosti podľa názoru odvolacieho súdu majú podstatný význam na nahliadanie k vyhláseniu obžalovaného o vine v tom ponímaní, že je potrebné prihliadať na neho oveľa „významnejšie“ v otázke ukladania trestu na prospech obžalovaného.

Obžalovaný však svojím vyhlásením podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktoré súd prijal, vytvoril právny stav, kedy výrok o vine je prakticky nenapadnuteľný riadnym a ani mimoriadnym opravným prostriedkom.

Odvolací súd vzhľadom ku všetkým okolnostiam prípadu nemohol „rezignovať“ na spravodlivé odsudzujúce rozhodnutie o vine a treste ako celku a „premietol“ svoje výhrady do rozhodovania o treste a prihliadal na ne v rámci ustanovenia § 34 ods. 4 Tr. zák. (spôsob spáchania činu a jeho následok). Zároveň dospel odvolací súd k záveru, že u obžalovaného sú dané až dva dôvody na mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Tr. zák., a to podľa § 39 ods. 2 písm. a) Tr. zák. (zohľadnenie povahy a závažnosti pokusu), čo prokurátor ani nenamietal, a podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, so zohľadnením jeho vyhlásenia o vine a účelu trestu tak, ako je uvedený v ustanovení § 34 ods. 1 Tr. zák.

V tejto súvislosti senát odvolacieho súdu pripomína svoju ustálenú súdnu prax, podľa ktorej sa na vyhlásenie obžalovaného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, vždy prihliadne pri rozhodovaní o treste. Prichádzajú do úvahy tri alternatívne spôsoby rozhodnutia. Na takéto vyhlásenie sa prihliadne ako na poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Tr. zák. (napomáhanie pri objasňovaní svojej trestnej činnosti) alebo je to dôvod na mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam. Napokon takéto vyhlásenie spolu s ďalšími okolnosťami prípadu alebo pomermi páchatel'a môže odôvodňovať aj mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. Takýto postup je v súlade so Stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 55/2016 zo dňa 27.06.2017.

Súd prvého stupňa preto správne zohľadnil vyhlásenie o vine obžalovanému priznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Tr. zák., avšak odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné „aplikovať“ mimoriadne zníženie trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, a to najmä s poukazom na účel trestu tak, ako je uvedený v ustanovení § 34 ods. 1 Tr. zák.

Odvolací súd zároveň prihliadal aj na tie okolnosti prípadu, ktoré nasvedčujú tomu, že narušenie vzťahov medzi obžalovaným a poškodenou bolo spôsobené aj tým, že poškodená mala byť ručiteľkou úveru tretej osoby, čo malo negatívny dopad na rodinné financie, a spôsobovalo problémy v manželstve. Obžalovaný taktiež zistil, že poškodená si našla pred skutkom aj priateľa, s ktorým mala milostný pomer (a po vzatí obžalovaného do väzby si ho poškodená následne aj nasťahovala do ich bytu).

Napokon aj maloletý syn obžalovaného a poškodenej prejavil záujem o striedavú starostlivosť po rozvode ich manželstva, a teda prísnejší trest odňatia slobody (spojený s jeho výkonom) by mal nepriaznivý vplyv aj na neho a jeho vzťah s obžalovaným. V neposlednom rade je potrebné uviesť aj to, že po nahradení väzby obžalovaného v tejto trestnej veci plní probačný dohľad svoj účel a jeho výkon je bezproblémový.

Z pohľadu odvolania prokurátora v neprospech obžalovaného proti výroku o treste je potom potrebné uviesť, že za situácie, kedy v prospech obžalovaného možno zohľadniť až 2 dôvody pre mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Tr. zák., ako aj viaceré okolnosti prípadu svedčiace skôr v prospech obžalovaného (najmä z pohľadu ustanovení § 34 ods. 3, ods. 4 Tr. zák.) je súdom prvého stupňa uložený úhrnný trest nie neprimerane mierny, ale naopak je neprimerane prísny.

Zároveň odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vo výroku o treste nesprávne použil aj ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák., nakoľko úhrnný trest mal byť obžalovanému uložený podľa tzv. absorpčnej zásady v zmysle § 41 ods. 1 Tr. zák.

Z takto rozvedených dôvodov preto odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v celom výroku o uloženom treste. Následne odvolací súd rozhodol pri splnení zákonných podmienok uvedených v § 322 ods. 3 Tr. por. týmto rozsudkom o uložení „miernejšieho“ trestu obžalovanému.

V prípade obžalovaného odvolací súd zistil jednu poľahčujúcu okolnosť - § 36 písm. l) Tr. zák. (priznal sa k spáchaniu trestných činov a tieto úprimne oľutoval), a naopak jednu priťažujúcu okolnosť - § 37 písm. h) Tr. zák. (spáchal viac trestných činov). Pri vyrovnanom pomere poľahčujúcich a priťažujúcich okolností nedošlo k úprave základnej trestnej sadzby trestu odňatia slobody trestného činu najprísnejšie trestného zo zbiehajúcich sa trestných činov, ktorá bola 7 rokov až 15 rokov (§ 199 ods. 2 Tr. zák.).

Trest odňatia slobody uložený v tejto trestnej sadzbe potom aj odvolací súd vzhľadom na už vyššie uvedené úvahy považoval za neprimerane prísny, pretože na ochranu spoločnosti bude postačovať aj trest kratšieho trvania. Preto pri ukladaní trestu odvolací súd aplikoval aj ustanovenia § 39 ods. 2 písm. a) Tr. zák. a § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák. per analogiam, pričom obžalovanému nemohol uložiť trest odňatia slobody kratší ako dva roky - § 39 ods. 3 písm. d) Tr. zák.

Odvolací súd prihliadol aj na to, že obžalovaný má všetky predchádzajúce odsúdenia zahladené a hľadá sa už na neho, ako keby nebol odsúdený. Obžalovaný pred skutkom požíval marihuanu, a je závislý na psychoaktívnych látkach, avšak súhlasí s ochrannou liečbou, teda má pozitívnu motiváciu liečiť

sa. Dovršenie jeho nápravy bude preto zabezpečovať aj uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Odvolací súd preto s prihliadnutím najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, so zohľadnením vplyvu na jeho rodinu a jemu blízke osoby, ako i povahy a závažnosti pokusu obžalovanému uložil úhrnný trest odňatia slobody na 2 roky, výkon ktorého podmienene odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe ustanovenej na 2 roky. Zároveň mu uložil aj obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a iných návykových látok v tejto skúšobnej dobe. Takto uložený trest považoval odvolací súd za primeraný, zákonný, spravodlivý a navyiac schopný splniť i svoj účel v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. V rámci tohto rozhodnutia odvolacieho súdu zostali výroky o vine a náhrade škody v rozsudku súdu prvého stupňa týmto zrušením nedotknuté.

V tejto súvislosti ale odvolací súd pripomína, že v skúšobnej dobe podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom bude u obžalovaného osobitne vyhodnocované najmä to, či v skúšobnej dobe vedie riadny život a či dodržiava uložené obmedzenie. Porušenie podmienok uloženého trestu môže u obžalovaného zákonite viesť k premene uloženého podmieneného trestu odňatia slobody na trest nepodmienený.

Z takto rozvedených dôvodov odvolací súd preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.